

Ett bra exempel för ökad kollektivtrafik

VÄRMLAND DEBATT

Problemet är att kollektivtrafikresandet endast ökar marginellt samtidigt som kostnaderna för kollektivtrafiken stiger kraftigt, skriver Anna Grönlund och Per Nordin.

Det finns goda exempel runt om i landet på att det går att öka kollektivtrafikresandet och samtidigt hålla kostnaderna på en rimlig nivå. Ett bra exempel är Värmland, som står i en klass för sig. Här har resandet ökat mest i Sverige med hela 11,5 procent mellan 2007 och 2009 samtidigt som kostnaderna per resa har minskat med 13,6 procent under samma tid. Det är endast Värmland och Stockholm som lyckats sänka kostnaderna och samtidigt öka resandet med kollektivtrafik.

En förklaring till detta är att utbudet har kundanpassats och effektiviserats för resenärerna genom ett attraktivare linjenät. Undersökningar visar också på en hög kundnöjdhet. I Karlstad pågår ett antal projekt där bussen prioriteras genom satsningar på kapacitetsstark busstrafik, Bus Rapid Transit, BRT. Karlstadsbuss planerar att genomföra en BRT-linje genom Karlstad och Värmlandstrafiken har genomfört en första etapp av BRT-system i Hammarö. Detta är två exempel på kostnadseffektiva lösningar, som snabbt och till en låg kostnad skapar en attraktiv kollektivtrafik.

Bussbranschens Riksförbund har i en rapport, "Mer och bättre kollektivtrafik för pengarna", utvärderat hur kollektivtrafiken faktiskt har utvecklats utifrån de mål som vi och våra branschkollegor inom Partnersamverkan för en fördubblad kollektivtrafik till år 2020 har satt upp för vårt gemensamma förändringsarbete.

Slutsatsen av undersökningen, som presenteras i rapporten, är att trafikhuvudmännen inte på långa vägar utnyttjar den stora potential för effektiviseringar som finns. Problemet är att kollektivtrafikresandet endast ökar marginellt samtidigt som kostnaderna för kollektivtrafiken stiger kraftigt. Mellan 2007 och 2009 ökade resandet endast med 3 procent medan kostnaderna ökade med hela 16 procent i hela landet. Fortsätter denna negativa utveckling kan resandet ha fördubblats först år 2034. De årliga kostnaderna för kollektivtrafiken riskerar att tredubblas till drygt 100 miljarder kronor år 2034. Denna utveckling är vare sig hållbar eller acceptabel.

Effektivisering och optimalt resursutnyttjande av kollektivtrafiken är nödvändigt om denna negativa trend ska brytas. Det är därför det är så viktigt med en ökad kund- och marknadsanpassning. De affärsmodeller och avtalsrekommendationer som branschen gemensamt tagit fram måste följas och kommersiell trafik måste ges ett ökat utrymme om effektiviseringen ska uppnås.

Tyvärn följer inte trafikhuvudmännen alltid de avtalsrekommendationer som överenskommit inom branschen. Endast ett fåtal av upphandlingarna innehöll 2010 resandeincitamentsandel på minst 25 procent. Bara i hälften av upphandlingarna överläts ansvaret för den lokala marknadsföringen till trafikföretaget. I endast en tredjedel av upphandlingarna överläts planeringen av tidtabeller till trafikföretaget. Trots att dessa incitament för företagen skapar en stark drivkraft att få fler att ta bussen.

Branschöverenskommelserna för standardisering av bussar, Buss 2010, har endast följts i var fjärde upphandling. Med tillägg i enskilda upphandlingar omöjliggörs standardisering och harmonisering av fordonskrav, vilket bidrar till ökade kostnader för kollektivtrafiken. Endast hälften av upphandlingarna ställde funktionella miljökrav.

Istället för att införa egna krav bör alla trafikhuvudmän delta i branschens gemensamma arbete och bidra till att utforma framtidens rekommendationer. Det är

hög tid att gå från ord till handling. Därför gläds vi åt den utveckling vi nu ser i Värmland. Fortsätt så!

Anna Grönlund

Förbundsdirektör, Svenska Bussbranschens Riksförbund

Per Nordin

Ordförande i Örebro-Värmlands Bussbranschförening och vd Söne Buss AB

Publicerad: I dag: 07:30

© Copyright nwt.se. Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Utskrifter får endast göras för privat bruk. Mångfaldigande, kopiering, överlåtelse, försäljning, överföring eller varje annan form av utnyttjande av materialet – såväl för kommersiella som icke-kommersiella ändamål – är förbjuden utan skriftligt tillstånd.